

Catalunya en l'economia global

Joan Torrent-Sellens
Àlex Ruiz Posino

PID_00203908

Material docent de la UOC

Joan Torrent-Sellens

Doctor en Societat de la Informació i el Coneixement per l'Institut Interdisciplinari d'Internet de la UOC. Director del grup de recerca interdisciplinària sobre les TIC. Director de la UOC Business School. Professor agregat de l'àrea d'economia dels Estudis d'Economia i Empresa de la UOC.

Àlex Ruiz Posino

Doctor en Economia (Institut Universitari d'Estudis Europeus, Universitat Autònoma de Barcelona). Economista del Servei d'Estudis de "la Caixa", consultor dels estudis d'Economia i Empresa de la UOC i professor associat de la Universitat Abat Oliba-CEU.

L'encàrrec i la creació d'aquest material docent han estat coordinats pel professor: Joan Torrent-Sellens (2013)

Primera edició: octubre 2013
© Joan Torrent-Sellens, Àlex Ruiz Posino
Tots els drets reservats
© d'aquesta edició, FUOC, 2013
Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
Disseny: Manel Andreu
Realització editorial: Oberta UOC Publishing, SL

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Introducció

Si algun ensenyament es pot extreure de la crisi econòmica que ha assolat l'economia mundial des del 2008 és que el seu caràcter global i interconnectat també requereix dels territoris una estratègia igualment global per a donar resposta a les demandes de creixement i de creació de prosperitat. En aquest sentit, l'assignatura *Catalunya en l'economia global* pretén reflexionar sobre un exemple específic, el de l'economia catalana, en aquest context global.

De seguida que es planteja aquest exercici intel·lectual, ens adonem de la necessitat de disposar de coneixements que tot sovint es troben desvinculats entre si. En particular, un primer element que cal controlar és el referit al context general en què es dona la inserció dels territoris, en aquest cas de Catalunya, en l'economia global. Aquest context és el que anomenem *globalització* i que es treballarà en la primera part del mòdul que porta per títol "Economia global i competitivitat a Catalunya. Fonaments, teories i mètriques per a l'economia catalana". Més concretament, en l'apartat que es titula "De l'economia mundial a l'economia global" i que interpreta en clau d'evolució històrica de l'economia de mercat, o capitalisme, l'actual fase de globalització o economia global.

Un cop dibuixades les coordenades de llarg termini, en un segon apartat del primer mòdul, que es titula "La competitivitat en l'economia global", se situarà una de les qüestions fonamentals de l'assignatura, la de la definició del concepte crític de competitivitat en el context de la globalització. Aquest és un concepte que sovint s'utilitza en el debat públic, però que, també sovint, es fa sense parar esment a les seves múltiples dimensions. En l'apartat mencionat es farà una definició rigorosa del concepte, s'analitzarà com evoluciona la competitivitat i s'estudiarà el paper dels territoris, entre altres aspectes.

En aquest punt de l'estudi, s'estarà en disposició de presentar un seguit d'indicadors i mètriques que permetin avaluar la competitivitat internacional de l'economia catalana. L'exercici es realitzarà en l'apartat que porta per títol "La competitivitat de l'economia catalana en l'economia global".

Una segona part del curs revisa el paper de l'economia catalana en el context global des de la perspectiva de l'empresa. En aquest segon mòdul, titulat "Internacionalització empresarial", es tractaran fonamentalment dues qüestions. La primera és l'anàlisi de com l'empresa catalana s'internacionalitza. En aquesta anàlisi s'integren aspectes com les característiques de l'empresa catalana internacionalitzada, les barreres que es troben per a desenvolupar la seva activitat internacionalitzadora, els sectors més actius en matèria d'internacionalització, etc.

Un segon aspecte és el referit a les estratègies d'internacionalització. Aquí l'aspecte central és discernir quina de les grans alternatives estratègiques d'internacionalització segueixen les empreses en funció de les seves característiques, exercici que es farà utilitzant casos reals d'empreses catalanes.

Objectius

Les competències transversals que es tractaran de desenvolupar en aquesta assignatura són les següents:

- 1.** Capacitat per a generar coneixement econòmic avançat a partir de la selecció de les dades i informació rellevants.
- 2.** Capacitat per a entendre el funcionament d'un entorn econòmic complex i canviant.
- 3.** Capacitat per a valorar críticament situacions econòmiques concretes i establir diagnòstics sobre la seva evolució que contribueixin a millorar el procés de presa de decisions.
- 4.** Capacitat per a assessorar críticament sobre situacions econòmiques concretes i establir diagnòstics eficientment en una empresa o organització, entenent la seva posició competitiva en el seu entorn econòmic.

Les competències enunciades es concreten en els objectius generals següents:

- 1.** Conèixer el procés que du l'economia mundial a esdevenir una economia global.
- 2.** Precisar el concepte de competitivitat i analitzar els diferents aspectes que hi conflueixen.
- 3.** Analitzar les mètriques de competitivitat en el cas de l'economia catalana.
- 4.** Entendre les característiques de l'empresa catalana internacionalitzada.
- 5.** Presentar les grans alternatives d'internacionalització disponibles (via tradicional, empreses nascudes globals i empreses que es redefeixen com a globals).
- 6.** Discutir els aspectes distintius de la internacionalització empresarial catalana.

Continguts

Mòdul didàctic 1

Economia global i competitivitat a Catalunya

Joan Torrent-Sellens i Àlex Ruiz Posino

1. De l'economia mundial a l'economia global
2. La competitivitat en l'economia global
3. La competitivitat de l'economia catalana en l'economia global

Mòdul didàctic 2

Internacionalització empresarial

Àlex Ruiz Posino i Joan Torrent-Sellens

1. La internacionalització de l'empresa catalana
2. Determinants i estratègies d'internacionalització
3. És diferent Catalunya en matèria d'internacionalització?

Bibliografia

Amin, S. (1999). *El capitalismo en la era de la globalización*. Barcelona: Paidós.

Argemí, Ll.; Tugores, J.; Vidal-Villa, J. M.; Vilaseca, J.; Torrent, J. (2001). *Història del pensament econòmic*. Barcelona: Edicions de la UOC.

Cambra de Comerç de Barcelona (2012). *Potencial exportador y perfil de la empresa exportadora de Cataluña*.

Capello, R.; Camagni, R.; Chizzolini, B.; Fratesi, U. (2008). *Modelling Regional Scenarios for the Enlarged Europe. European Competitiveness and Global Strategies*. Berlín: Springer-Verlag.

De Grauwe, P. (2010). *Dimensions of Competitiveness*. Cambridge (MA): MIT Press.

Martínez González-Tablas, A. (2000). *Economía política de la globalización*. Barcelona: Ariel.

Held, D.; McGrew, A.; Goldbatt, D.; Perraton, J. (2000). *Global Transformations. Politics, Economics and Culture*. Oxford: Blackwell.

Hughes, K. S. (2008). *European Competitiveness*. Cambridge: Cambridge University Press.

Krugman, P.; Obstfeld, M.; Melitz, M. (2011). *International Economics (Ninth Edition). Theory and Policy*. Nova York: Prentice Hall.

Martínez-Peinado, J.; Vidal-Villa, J. M.; Vilaseca, J. i altres (2000). *Economía mundial*. Madrid: McGraw-Hill.

Organització per a la Cooperació Econòmica i el Desenvolupament (2000). *The Future of the Global Economy. Towards a Long Boom?* París: OCDE.

Reig, E. (2007). *Competitividad, crecimiento y capitalización de las regiones españolas*. Bilbao: Fundación BBVA.

Sala-i-Martin, X. (2006). *Globalización y reducción de la pobreza*. Madrid: Fundación FAES.

Soros, G. (1999). *La crisi del capitalisme global. La societat oberta en perill*. Barcelona: Columna.

Stiglitz, J. (2002). *El malestar de la globalització*. Barcelona: Empúries.

Suriñach, J. i altres (2011). "Empreses, innovació i internacionalització: perspectives per a Catalunya". *Papers Digitals* (núm. 13). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Empresa i Ocupació. Agència de Suport a l'Empresa Catalana, ACCIÓ.

Svejenova, S. i altres (2007). *Noves vies d'internacionalització. Les empreses nascudes globals i les que es redefeixen globals*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Consorci de Promoció Comercial de Catalunya, COPCA.

Torrent, J. (2004). *Innovació tecnològica, creixement econòmic i economia del coneixement*. Barcelona: Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya (CTESC).

Venables, A. J. (2005). *Economic Geography. Spatial Interactions in the World Economy*. Londres / Nova York: Oxford University Press.

Vidal-Villa, J. M. (2002). *Cap a un món més o menys igualitari? Globalització, desenvolupament i cooperació internacional*. Barcelona: Pòrtic.

Vilaseca, J.; Torrent, J. (2005). *El nou capitalisme*. Barcelona: Edicions de la UOC.

Vilaseca, J.; Torrent, J. (2005). *Principios de economía del conocimiento. Hacia una economía global del conocimiento*. Madrid: Pirámide.

World Economic Forum (2012). *The Global Competitiveness Report 2010-2011*. Davos (Suïssa): World Economic Forum.